

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljanj velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine in oznanila (inserate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2. I. 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 1.

V Ljubljani, v ponedeljek 2. januarja 1893.

Letnik XXI.

Nil novi!

Ob novem letu je dobro, da si ne predstavljamo le ugodnosti in izpolnjenih želja že naprej, da ne zidamo le gradov v oblake, marveč da si rajše predočujemo vse zlo, katero nas more doleteti. Tako bomo gledali prihodnosti brez strahu v oči in bodoče trpljenje nas ne bo iznenadilo, nas ne bo našlo nepripravljenih. Slovenskemu katoliškemu časnistvu je naloga že zdavnaj določena in s tem je tudi že odmerjena smér, po kateri mu je hoditi. Za pravico in resnico v javnem življenju se mu bo boriti tudi bodoče leto; z novo silo mora zahtevati, da se vrne cerkvi njena svoboda, da se oprosti krivičnih vezij, v katere jo je vkovala nova doba, bojevati se mora proti liberalizmu, proti krivici in lažem in pogumno zahtevati pravičnosti za vse. — Nasprotniki, stalni samo v tem, da nam nasprotujejo, ti bodo v nasprotovanju ostali tudi stari, in zato z največjo mirnodušnostjo pričakujemo napadov in psovanj, obrekovanja in opravljanja tudi za bodoče leto. Kdor tedaj želi mirnega življenja in kdor se takoj strese, če se kdo njegovi osebi malo prenerahlo približa, takega svarimo z vso odločnostjo, naj se ne druži z nami. Slog naših nasprotnikov je že določen; njegovi krepki izrazi so ugodna dedščina prošlih časov in le redko kedaj malo napredujejo. Lansko leto je bil katoliški shod; letos se bo tedaj še večkrat pisalo o njem. Kako utegnejo pisati o takih stvareh nasprotniki, bodi tukaj primer iz starih časov:

„Kdo se ne spominja grdega in nesramnega psovanja mnogih duhovnikov na prižnici (NB.) in zvonaj cerkve, v klerikalnih časnikih lanskega leta! Kakó so kričali proti svobodomiselnim možem ter jih za brezverce razglasili (NB.), ker le-ti niso hoteli izdati svojega naroda rimsko-jezuitski sužnosti. „Vera je v nevarnosti“, ta krik (NB.) se je razlegal iz duhovenskih ust dan za dnevom, da je ljudstvo res moralo misliti, da bode zdaj pa zdaj vse vere konec, verne ljudi pa pobral antikrist. A kaj se je vse skrivalo pod krinko

sv. vere? Samo gospodstva željnost nekaterih prenapetih višjih duhovnikov ter jezuitarskih odgojencev, kateri so nevedne ljudi hoteli s tem pripravljati, da bi se sami odrekli svojim ustavnim pravicam ter si naložili breme sužnosti.“ Tako je pisano v knjižici (str. 38) „Slov. in državni zbor leta 1873 in 1874“, katero je tiskala „Narodna Tiskarna“ in katero je založil dr. Jože Vošnjak. Bere se ondudaj tudi o „ultramontanski kričačih“, o „reakcijonarnih hujskačih“, o „farizejski nazadnjaški stranki“, o „lažnjivosti in obrekljivosti onih, večidel duhovnih gospodov in časnikov od njih pisanih, kateri hinavsko pod krinko vere skrivajo svoje sebične namene ter poštenega slovenskega kmeta begajo in plašijo z izmišljenim strahom, da je vera v nevarnosti“ (str. 96). Tako se je pisalo takrat, tako se bode tudi v bodoče, zakaj katoličanje ne bodo smeli in ne bodo mogli mirovati v svojih zahtevah.

Še nekaj družega se učimo iz tistih časov. Mej nesrečniki, ki so takrat trobili v liberalni rog, ker so glasovali v zbornici za zakone, cerkvi nasprotni, ki so jih zagovarjali doma, ki so na ta najmanjše čuden način iskali in dobili naklonjenost liberalnih listov, so bili žalibog tudi duhovniki. Leta 1874 je videla dunajska zbornica oduren prizor, da so redovniški in posvetni svečeniki govorili za znane interkonfesionalne postavbe. Mej njimi je bil tudi znani Malorus Naumovič, ki je l. 1861 kot pravoslavni župnik v Rusiji umrl.

O tem možu se piše v imenovani knjižici tako-le: „Naumovič, častivredni mož s sivimi lasmi... je iskren Slovan, vnet katoliški duhovnik, a ne pozna one fanatične nestrpljivosti, katera se je žalibog po pritisku graškega škofa Zwergerja (NB) zasejala v poslednjih letih tudi med naše slovenske duhovnike. Ker je ta govor prišel iz ust slovenskega katoliškega duhovnika in ker iz njega veje oni duh, ki je nekaj tudi po

Slovenskem zedinil vse moči posvetne in duhovne k narodnemu delovanju, priobčimo iz njega glavne stvari“ — — —

Nato navaja nekaj stavkov iz Naumovičevega govora. Mi priobčujemo tudi nekaj odlomkov zato, da se izprevidi, kakšen mora biti tisti duh, ki bi po mnenju liberalcev zedinil na Slovenskem vse moči k narodnemu delovanju in da se izvé, kaj se zahteva od duhovnika k — slogi. Naumovič pravi mej drugim:

„Mi ne moremo izreči, da bi mi in naš narod ne priznali teh postav (namreč konfesionalnih), kajti ta izrek bi bil proti našemu katoliškemu čutstvu, proti našemu državljskemu mišljenju. V nobeni odločbi postav ne najdemo kakšnega napada na pravo bistvo katoliške cerkve. Nam še na misel ne pride, da bi državni zbor ne bil kompetenten, sklepati o teh postavah.“

Bilo bi odveč opozarjati na to, da primerjajmo omenjeni čas z našim; saj je primera sama ob sebi dovolj jasna. Samo nekaj dostavljamo: Vzlasti po katoliškem shodu je bilo v „Narodu“ in „Novicah“ nekaj člankov, katerih ni mogel napisati — lajik. In tisti članki so bili nekako vodilni v boju proti katoliškemu shodu, proti našemu knezu in škofu, proti udanostnim izjavam.

To izjavljamo brez komentara, in sicer zato, ker je neka dnevna novica sobotnega „Naroda“ upravo sama dokazala in je dotičnik celemu svetu s tem hotel dokazati resnico gorenjega stavka. Ljubljanska duhovščina se je namreč predstavljala v soboto mil. knezu in škofu ob 10., kakor smo poročali. Zvečer je pa že priobčil „Narod“ nekaj besedij iz govora mil. prošta, smešče h krati njega in katoliški shod. Ni pa omenjal dotični poročevalca, kako da so odgovarjali prevz. knez in škof in kako ljubeznjivo, kako milo so se izrekli o svojih nasprotnikih.

Zatajiti moramo iz dostojnosti in spoštovanja do stanu te vrste poročevalcev vsako trpko besedo. Le to pristavljamo! Naumoviča je zavedla njegova

LISTEK

Gozdarjev sin.

(Povest iz domačega življenja. — Spisal F. S. F.)

Jesensko popoldne leta 1847, po krščanskem nauku, so bili zbrani možakarji Doselčani sredi vasi. Pridno so vlekli dim iz malih čeder ter se živahno pomenkovali. Nekateri so posedli po starem hrastovem deblu, drugi so se pa postavili v krogu ob njem ter oblastno prekrizane roke držali na hrbtu.

„Kako je to toplo solnce“, govoril je Novin, postaran mož v rihastih hlačah. Viseke škornje je je imel potisnjene za pete. Podveze so mu mahale ob njih.

„Saj vendar že precój jeseni pomnim, a tako gorke pa le ne, kakor je letos. Surovina je že vsa pospravljená, pa sem še videl včeraj lastovico gori-le za našim hlevom.“

„Le potrpi,“ seže mu Kralj v besedo, „tako bode še mrz, da bode vse škripalo. Jaz se pa le bojim za ozimna žita. Kar naenkrat bo potegnil sever, pa bo padel sneg na talo zemljo in škodoval

ozimni. Glej, letos smo, hvala Bogu, imeli tako letino, kakor malokedaj. Kdo vé, kaj bo drugo leto?“

„Kaj bo drugo leto?“ prične hitro Surga, suh možiček, nekoliko zganjene postave, ter stopi v sredo.

„Kdo vé, kaj bo drugo leto? vprašaj. Jaz vé, kaj bo! Vojska, sama živa vojska bo, in ljudje in cesarji se bodo vojskovali, da bo tekla kri, kakor za Belim Gradom, kakor so mi péli rajnce mati. Bog jih varuj hudega.“

„A, beži, beži! Kaj boš to kvasil!“ kregal ga je Kralj nejevoljen, da mu je prevzel besedo; „méniš, če nam berič tam raz kamen pred cerkvijo s tistih preklicanih papirjev bere, da nam boče gosposka zopet sinove pobrati, da mora biti potem vojska. Saj to je vsako leto!“

„O, ti šleva nerodna,“ razhudi se Surga, ter poravná kolikor mogoče svojo postavo in glasno nadaljuje: „Pa ti boš meni pravil, kedaj bo vojska, kedaj pa ne? Pa ti, ki ne véš in ne znaš na bukve brati, ter ne razumeš cesarskih popirov, — ti pa meni, ki sem hodil v šolo ter se naučil jezika, da bi kmalu gospoda pred altarjem razumel, — drva zavrarska ti!“

Surga bi bil še dalje rohnél in ga ošteval, da ga ni ostavil Brenčé ter ga pohvalno potolažil:

„E, no, saj vémo, da si zeló učen — za vse nas; pusti Kralja v miru. Povej nam rajši o vojski, ali bo, ali ne bo.“

„Kdo pravi, da je ne bo? Sama živa vojska in krvava bo, — vam pravim. Cesar pa Lah se bosta udarila. Sam sem izvedel in videl na svoje oči zapisano s črnim na belo v kanceliji pri gosposki. Ali vam ni danes berič Lukež bral in zabíčil, da se ne sme nobeden tako skriti, da bi ga ne dobila gosposka?“

Sosedje so se glasno nasmejali Surgovi opombi. A precej so se jim izresnili obrazi.

Vojska je le vojska. Marsikdo se je bal za sina, katerega bi nerad pustil, da bi ga tebi nič meni nič zaklal hudokrvni Lahon. „Kaj nisem pravice govoril, ka-li, da se mi smejeje? Le čakajte, predno preteče leto, boste pa jokali po rajncih, ki jih bo požrl Lah tam v deveti deželi. Pa kaj, ménite, da bo tega dovolj? K nam, vidite, v našo vas bo prišla vojska. Vse polje bodo pohodili, in kruh nam bodo kradli. Tedaj boste videli, kaj se pravi, smejeti se meni. . . . No, oče Knafelj, pa recite, če ni res! Kako je bilo pa takrat, ko so Francozi k nam prišli? Vi še dobro veste. Mi smo bili tedaj še otroci.“

„slovanska“ in njegova „katoliška“ pot v — razkol in kot razkolnik je nesrečno končal svoje — življenje. Bog vas varuj, Naumovičev!

„Nova Soča“ pa „Slovenec“.

V 52. številu „Nove Soče“ spominja se prijatelj katoliškega dnevnika „Slovenca“ imenoma štirikrat, med vrsticami večkrat, zabavlja „velikim rodoljubom“ „Slovenčevim“, svari z obupnostjo pred bratomornim bojem, prosi trajnega, rečnega miru. „Novi Soči“ je vse možno. Dokazuj „N. S.“ sama!

... „Slovenčeve velike rodoljube“ trebalo bi malce upreči v tako narodno delo, potem bi gotovo več ne zabavljali.

... „To veselje, to hvaležnost naj bi videli veliki rodoljubi pri „Slovencu“, pa bi se ne rogali našemu delovanju ob jezikovni meji.“

... „Konečno naj bo „Slovenec“ le brez skrbi, ker nam ni treba udrihati po njem ne med letom (sic!) in ne ob novem letu (sic!). To smo dokazali, ko brezbrizno molčimo na njegova udrihanja po našem listu, ki se ponavljajo od tedna do tedna. Nam ni treba drugačne reklame, dela nam jo „Slovenec“ v prav bogatej meri. Le udrihajte tudi po novem letu, kolikor Vam drage, mi se z Vami ne bomo lasili. To pa nas ne bo motilo, da Vas ne krenemo po prstih, kadar se nam bo zdelo, da škodo delate slovenskemu narodu!! „Veselo novo leto! Stari cepci so že vsi obrabljeni, oskrbite si z novim letom novih.“

... „Taka pisarija ne zasluži resnega odgovora, ker obsoja se sama. Koliko truda in denarja nas stane borba za narodni obstanek v Gorici, a „veliki rodoljubi“ pri „Slovencu“ se drznejo tako zlobno rogati se našemu delu. Ko bi jutri ne bil sveti večer, povabili bi vse svoje čitatelje, da bi odgovorili „Slovenčevi“ pisariji z znanim Greuterjevim medmetom. Sram jih bodi!

Po teh laskavih opredelbah „velikih rodoljubov“ „Slovenčevih“, pogubnega delovanja „Slovenčevega“ z obupnostjo kliče „Nova Soča“ po spravi, po „trajnem, večnem miru“ tako-le: ... ti uzroki ... silijo nas Slovence ob laški meji, da z obupnostjo kličemo svojim rojakom v osrčju Slovenije: Gospóda, glejte, kaj delate! Odgovornost bo velika pred našimi potomci, pred našo bodočnostjo, pred zgodovino, pred Bogom. Dobro preudarite in izprašujte svojo vest, če so razlogi res tako grozovito tehtni, da se mora do zadnje kapljice izbojevati bratomorni boj, če tudi pademo eni in drugi na milost in nemilost pod potujočevalni nož mogočnih tujcev. — Bliža se sv. večer, doba tihega, skrivnostnega premišljevanja: zakaj in po kaj je prišel sam božji Sin na ta grešni svet? Kaj nam je prinesel, kaj zapustil! Angelji na nebu pojó: Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. Posnemajmo jih, sezimo si prijazno v desnico, vsi, kolikor nas je slovenskega imena in srca in sklenimo trajen, večni mir, kateri bo najgotovnejša zaslomba: veri in narodnosti v Sloveniji.“

Koga bi ne ogrevale te zares lepe besede? Zdi se nam, da čutimo že krčevito seznanje v desnico! Zdi se nam tudi, prepričani smo, da „Novi Soči“

„Bog nas varuj te šibe,“ pričel je pripovedovati mož, ki je sedel na hrodu, ter naslanjal roki na palico, ki jo je postavil med kolena. „O, to nam bo huda péla, če nas Bog potiplje od te strani. Jemnesta, kako bi bilo za Francoza hudo, pa so bili še dovolj poštenei.“

„Meso smo jim morali dati in pogačo, sami pa smo črnega kruha stradali. Nobena reč ni bila varna, vse je šlo ž njimi. Vidite, tam-le na onega vrtu so kurili in svoje šotore postavili. Ves plot so požgali. — In kaj ga ne bi? Vsak je odnesel eno desko, pa ni bilo znati, kje je stal prejšnji plot. To vam jih je bilo kot listja in trave.“

Počasi so pristopali še drugi možje, ki so še dobro pomnili Francoza, ter so glasno pritrdjevali Knašljevji pripovedi ali pa pomenljivo kimali z glavami. Tudi gruča fantov se je zbrala krog njih. Vsakemu je utripalo srce, češ, kaj, če bo treba zadet puško in iti na vojsko. Modrovali so, da bi brez njih lahko opravili. Jezili so se torej nad gosposko, posebno pa še nad beričem, ker jim nosi taka naročila ter jim dela skrbi in težave.

(Dalje sledi.)

ni do resnice, ker ni še vložila temelja slogi, spravi, miru. „N. S.“ je vesled neumornega delovanja pozabila povedati, na katerem temelju bi imela procivati sloga, sprava, mir, skupno delovanje vseh „kolikor nas je slovenskega imena in srca“. Pozabila je namreč povedati, da njen program so resolucije I. slov. katoliškega shoda. Saj pa tudi ne more umeti, da program katoliških listov (katoliška hoče po sili biti tudi „N. S.“) v katoliški Sloveniji ne more biti drugačen kakor katolišk; ne more umeti, da bi resolucije I. slov. katol. shoda utegnile biti tak program, edini mogoč program katolišemulistu zdaj na Slovenskem. No, do takega katolicizma ni „N. S.“! Dokazi so brezobzirno napadanje katol. shoda pred in potem, dokazi so slavospevi slovenskemu razumništvu zbranemu na „Svetčemu banketu“, razumništvu, ki se je drznilo udeležence I. slov. katoliškega shoda pitati s prelepim naslovom: „Izdajica“.

„Soča“, zapamti si, da brez temelja ni zgradbe, da temelj sloge so resolucije I. slov. katol. shoda, da dokler teh ne podpišeš, ne priznaš za svoj program, ni premirja, ni miru, ni sprave, ni sloge med nami, ker Slovincu katoličanu, ki ume duha katoliške cerkve, ni možno po vesti umakniti se od tega stališča, odnehati od te tirjatve.

Podpiši torej resolucije I. slov. katol. shoda, uvažuj jih in ponehal bo bratomorni boj, zavlada bo mir, zavlada bo sprava in složno delovanje na katoliško-narodni podlagi se bo pričelo v prid ljubljene Sloveniji.

Liga + 25.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. januarja.

Današnji dan je velike važnosti za *notranjo politiko naše države*. Ta dan je menda toliko pomena, kakor so bile znane dunajske konference, v katerih se je, bila skovala češkonemška sprava, od katere se je pričakovalo pomirjenja narodnosti na Češkem, ali je pozneje vse kaj drugega prišlo. Nasprotja so se še poostрила in danes lahko rečemo, da bi grof Taaffe ne bil sklical onih konference, da je vedel na kak upor, da bode zadel. Kdo ve, če se z današnjim dnem tudi kaj podobnega ne začne. Danes vlada neki klubovim predsednikom sporoči program nove večine in potem se začne pogajanja mej strankami. Dosedaj ni nič gotovega znanega o tem programu. Kar so dosedaj pisali listi, to so največ le ugibanja, vladni listi so pa sem ter tja omenili to ali ono, da se je tako malo izvedelo, kaj poreko druge stranke, in se po tem seveda prikrojilo novi program. Vsekako je pa pomenljivo, da nobena stranka posebnega zaupanja ne stavi v novi program in novo večino. Skoro vse so nekako prepričane, da nova večina ne bode stalna. To je čisto naravno. Nova večina ne bode osnovana na nobenih stalnih načelih, temveč bode le skrpano za silo, zato ni tudi od nje stalnosti ni pričakovati. Grof Taaffe ne gleda daleč v bodočnost, zadovoljen je, da se le prerije skozi sedanjost. Naravno jej da mora taka politika semtertja zadeti na težave, katere se morajo vedno vekšati. Sploh pa vlada le preveč deluje na to, da stranke cepi in razbija, premalo pa stori za njih okrepljenje. Nekaj časa se morda na tak način lažje vlada, ker od nobene strani ni pravega upora. Naposled se pa stvar le maščuje. V najvažnejših trenutkih pa vlada utegne zastoj iskati večine. Kdo ve, če morda ni več daleč, da bode Taaffe se obžaloval, da ni več storil, da bi bil ohranil nekdanjo desnico.

Izrekli smo mi že tudi svoje obžalovanje, da se pri pogajanjih o sestavi nove večine ne misli nič ozirati na *zastopnike češkega naroda*. To so zakrivali *Mladočehi* sami, ker si s svojo separatistično politiko niso zvali pridobiti nobenega vpliva. Na volilnih shodih so se bahali, da se bodo jim že ponujali zavezniki, ali sedaj se pa vedno razne stranke manj zmenijo zanje, le levičarski listi jih včasih malo pohvalijo, če kaj store, ka jih mora še

bolj osamiti v državnem zboru. Veselo znamenje je pa, da že vendar na Češkem začenejo spoznavati, da radikalna politika ne more privedi do ničesa dobrega. Te dni je bila volitev za deželni zbor v Plaznu. Izvoljen je Schwarz, katerega so priporočali zmerni Mladočehi in ga volili tudi Staročehi. Dobil je 1420 glasov. Kandidat radikalnega kluba Mladočehov je pa dobil samo 553 glasov. S to volitvijo se sicer razmere strank v češkem deželnem zboru ne bodo nič spremenile, ali pa vendar utegne imeti še velike posledice. V mladočeškem klubu je mnogo poslancev, ki so za pametnejšo in zmernejšo politiko, ali dosedaj se ti možje niso prav upali stopiti na noge, ker so se bali vedno „Narodnih Listov“, da bi jih ne jeli napadati in jim izpodkopati zaupanja pri narodu. Sedaj bodo pa že dobili več poguma, ko vidijo, da prebivalstvo več slepo ne veruje Gregrovemu glasilu in je pustilo ne cedilu kandidata, za katerega je ta list delal na vse pretege.

Kakor češki narod začne spoznavati, da stranke, ki veliko obetajo, le malo izpolnijo, ravno tako tudi *Srbaki*. Začel se je obračati od radikalcev, kateri so mu obetali ponizanje davkov in Bog vé, kaj še vse. Pri občinskih volitvah zmaga je liberalci, kateri so v resnici najkonservativnejša stranka v Srbiji. Radikalcem je posebno to izpodkopavalo stališče, ker je njih gospodarstvo občinam nakopalo mnogo dolgov in sploh zapustilo dosti neredov. Nekoliko pa seveda vpliva tudi vlada, kakor je že v Srbiji navada. Radikalci so jako potrjeni vsled izida občinskih volitev posebno na kmetih, kjer so bile njih najzanesljivejše postojanke. Bojé se že, da propadejo pri volitvah za skupščino. Nedavno so se še bahali, da je štiri petine naroda za njimi in pretili z vstajo, ali sedaj se pa kaže, da že kmetje za nje ne marajo, v mestih pa radikalci tako nikdar neso bili Bog vé kako priljubljeni.

Kakor v Srbiji tako se tudi v *Bolgariji* že začene pripraviti za volitve. Volilo se bode veliko sobranje, katero bode premenilo ustavo. Kakor se pričakuje, bodo volitve se vršile precej mirno, ker opozicija itak ne upa doseči kaceh posebnih uspehov. Duhovščina bode morda malo skušala agitovati proti vladi, ali bolgarska pravoslavna duhovščina nema posebnega vpliva. Dosti se pa tudi vladi ne bode ustavljala, ker je baš sedanje ministerstvo veliko storilo za izboljšanje njenega stanja. Nekateri politiki v zapadni Evropi premembe ustave ne odobravajo, ker mislijo, da se bode s tem razžalil ruski car, ki je zaščitnik pravoslavne vere. Tem odgovarja vladna „Svoboda“, da Rusiji ni za pravoslavno vero, temveč le za deželo. Naj bi vsa Bolgarija bila pravoslavna s cigani vred, ali bi bila samostojna, pa bi vendar Rusiji ne bila tako po volji, kakor bi bila makari vsa katoliška, da bi le v nji zapovedovali ruski generalni gubernator in drugi ruski generali. „Svoboda“ ima najbrž prav. Potem pa ta list naglašá potrebo dinastije v Bolgariji.

Revizija ustave v Bolgariji je dala priložnost nekim krogom v *Rusiji*, da zopet bujskajo proti *Avstriji*. V Peterburgu je izšla neka knjižura, v kateri se priporoča vojna z Avstrijo. Pisec, neki ščeglov, skuša Ruse prepričati, da Avstrija hoče se razširiti po Balkanu in da hujska Bolgare proti Rusiji. Tem rovanjem pa Rusija najložje naredi konec ob Karpatih z vojno. Rusija ima celó dolžnost, osvoboditi Rusine avstrijskega izesa. Ta knjižura pa v Rusiji ni vzbudila posebne pozornosti. Resni ruski politiki tudi izpoznavajo, da je Rusiji potrebno, bolj gledati na notranje zadeve, kakor pa vtikati se v avstrijske stvari. Gospodarski položaj je v Rusiji jako žalosten. V mnogih gubernijah zopet vlada glad.

Pa tudi razmere v *Franciji* ne vzbujajo v Rusiji posebnega veselja do vojne. Jedina zaveznica Rusije je Francija, kjer pa sedaj anarhisti že ponosno vzdigujejo glave. Panamski škandal je vse te nevarne elemente oživil. Naj sedaj Francija začne kako vojno, takoj bode imela doma socijalistiško vstajo. Kaj pa pomenja taka vstaja, se Francozi še dobro spominjajo in gotovo noben francoski državnik ne želi obnovljenja komune.

Cerkveni letopis.

Konference katehetov — umestno. Z Gorenjskega se nam poroča: Dne 20. dec. so imeli v Gradcu gg. kateheti svojo konferenco. Med drugim razpravljali so kot glavno točko: „Koliko stari naj so otroci, da se spusté prvokrat k sv. zakramentu? Določili so tudi že program tretji konferenci, katera

se bo vršila že pred veliko nočjo 1893 l. Ko sem o tem bral, mislil sem si: „Kedaj pa pridemo mi slovenski katehetje do enakih konferenc?“ Ali bi bile mar potrebne? Koliko bi pospeševale enakomernost v poučevanju, da, upati bi smeli, da bi ustanovili lasten katehitičen oziroma pedagogičen list ali vsaj, da bi nam v smislu resolucije I. slov. kat. shoda propustil „Pastor“ kak predalček po gledu nemškega lista: „Prediger und Katechet“.

Evo vam mal slučaj v dokaz, da bi bila taka posvetovanja umestna. V nekem gorenjskem mestu sta dve štirirazredni ljudski šoli, deška in dekliška. Verouk poučujeta sedaj tam oba duhovna pomočnika. Dogodilo se je že večkrat v prejšnjih letih, da sta bila s pastirstvom službeno zadržana, ko je bilo treba verouk v šoli poučevati, zamujajo uro sta pozneje vedno, brez ugovora od ktere koli strani nadomestovala. Tudi letos v adventu se je parkrat pripetilo, da sta bila zadržana gg. kateheta. Kako popoldne ob 3/4 naznani g. kapelan in katehet vodstvu, da bo drugi dan od 8—9 zjutraj službeno zadržan v šolo piti, da hoče toraj že danes od 3.—4. nadomestiti to uro. Kaj sliši: „To ne gre. Tega vednega premenjavanja ne pripustim“. Ne pričakajoč enakiga odgovora, začuden g. kapelan ponovi še enkrat svojo izjavo in odide v svoj razred.

Pri prvi konferenci učiteljskega osebja vpraša g. katehet vodstvo: „Kako pravo si prilastuje vodstvo in po katerem zakonu se ravna, ako mu katehet pravočasno naznani, da je kot dušni pastir zadržan isto uro v šolo piti in želi nadomestiti z drugo uro?“

Čujte odgovor. Vodstvo citira ukaz ministr. za bogoč. in uk od dne 20. avg. 1870 l., ki se glasi: „Noben učitelj ne sme brez postavne opravičbe uka prenehati, odložiti ali okrajšati, niti učnega časa drugače prenehati.“

Kdor je, bodi s tem zadovoljen, dotični g. katehet ni bil. Iz citiranega §. in drugih ustmenih dostavkov vodstva se je spoznalo:

1. da smatra vodstvo oba gg. kapelana kot sebi podrejena učitelja,
2. da ima le ono oblast menjavo učnih ur dovoljevati, ako sta tudi v pastirstvu zadržana, ali jo tudi odkloniti.
3. da se mora le njemu in sicer osebno naznani.

Čudno, ali ne — a resnično. Nezadovoljna z enakim odgovorom sta vložila gg. kateheta pritisok. školsk. svetu in podprla svojo prošnjo z minist. ukazom iz l. 1875 in istodobno odredbo nižavstrijškega deželnega školskega sveta, ki velja v enakih razmerah za vse avstrijske kronovine.

Ravnodušno pričakujeta sedaj odredbe okrajnega ali tudi deželnega školskega sveta, svesta si svoje pravice.

To je le mal neznan slučaj. Vem da ima marsikak katehet še marsikaj na sren, vse to bi se obravnavalo pri skupnih konferencah katehetov. Dal Bog, da bi ta misel našla mnogo odmeva in naposled se tudi uresničila. M.

Duhovniške prejembe v ljubljanski škofiji. Prezentovani so č. č. gg.: Ivan Dobnikar za faro Janče; A. Gabrič za faro Cerklje pri Krškem; France Hoeningman, župnik v Osilnici, za faro Banja Loka; Matej Kljun za faro Zgornji Tuhinj; Andrej Šimenec, župnik v St. Jurju pri Šmarji za faro St. Lovrenc ob Temenici. — Premješčen je č. gosp. France Česarek, kapelan v Podzemlju, na Suhor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. januarija.

(Mostnina olpravljena.) Z večeršnjim dnem 1. januarijem 1893 je nehala mostnina na vseh državnih mostovih v cesarstvu. Voznikom so s tem prihranjeni mnogi stroški; največ koristi pa bodo imeli od tega možni kapitalisti, premuogi bogati tovarnarji. Državi tdi velik dohodek z odpravljenostno mostnino, kateri bote že znala poiskati kje drugodi.

(Častno občanstvo.) Občina Mavčiče je izvolila v seji dne 26. decembra 1892 za svojega častnega občana velečastnega gospoda duhovnega svetovaleca Mateja Preželja, župnika v Mavčičah, ob priliki 25letnega dušnega pastirovanja v Mavčičah v zahvalo za njegovo neizmorno in goreče delovanje v prid občine in župnije Iskreno čestitamo!

(Konec sramotne hiše.) Piše nam prijatelj našega lista: Lepo novoletno darilo dobli so pošteni verni katoliški prebivalci ljubljanski. Sramotna hiša v Ljubljani, katera je vprizorila toliko pohujšanja

mladine in preprirov po družinah, je prenehala, zapri so jo na sveti večer. Naznanilo se je namreč gostilničarski zadrugi, da je gospod, kateri je dal nevede za kake namene tuji ženski svoj gostilničarski obrt v najem, pogodbo preklical, tako, da ne more ta ženska več izvrševati gostilničarske obrti. Gostilnica pa je bila krinka, pod katero se je izvrševala sramotna obrt, ko te več ni, tudi druge ne bode. Vsa čast, da je sramotna hiša propala, da je Ljubljana zopet bela, gre najprej vrlim članom gostilničarske zadruge, kateri so prvi povzdignili svoj glas zoper njo, pa tudi vsem drugim, ki so se javno in s podpismi vzdignili zoper taki nenravni zavod v Ljubljani. — Govori se, da je bilo treba zaukaza z jako visokega mesta.

(Iz Rima) se nam piše 30. decembra: Kakor sem bil sporočil, pričela se je slavnost škofske petdesetletnice sv. očeta s slovesno tridnevno v cerkvi „Del Gesù“, ki je jedna največjih in najlepših v Rimu. Cerkev je ob tej priliki razsvetljena s tisočeri svecami od stropa do tal po vseh prostorih. Po sv. rožnem vencu govori znani cerkveni govornik Zocchi iz dr. Jez. Prvi dan (28. t. m.) je govoril o vplivu papeštva na svetovno omiko. V temeljitem govoru je dokazoval, kako so papeži, kako je cerkev v obče pospeševala in še pospešuje pravo krščansko omiko po širnem svetu. Včeraj je govornik v drugem svojem govoru dokazoval, koliko so papeži storili posebej za Italijo. — Na svetovni razstavi v Čikagu bode Vatikan razstavil dva redka zemljevida iz muzeja propagande, ki sta nedavno na Kolumbovi razstavi v Madridu vzbujala veliko pozornosti. Dalje bode Vatikan razstavil fotografske posnetke mnogih važnih dokumentov, ki se tičejo odkritja Amerike. Ti dokumenti so iz časa papeža Nikolaja V. (1447—1455). Julija II. (1503—1513) in drugih. — Neki v Milanu izhajajoči list poroča, da je Angelo Ghisleri nabral iz knjig za ljudske in višje šole lep šopek sestavkov, ki pričajo, kako se vzgaja italijanska mladina. V teh učnih knjigah seveda se ne govori o Bogu, pač pa o dolžnostih in pravicah državljanov, enakopravnosti itd. A ta nabiratelj duhtečih cvetk na polju italijanskega šolstva še ni našel založnika za svoj „Manuale del perfetto eretico“, zato namerja izdati knjigo na svoje troške. Poslal naj bi jo potem na razstavo v Čikagu, da se svet prepriča o sedanjih italijanski kulturi!

(Statistični podatki iz Škofje Loke iz l. 1892.) Poročenih 37 parov; rojenih: 150 (med temi nezakonskih 9 in sicer iz domače fare 5; iz drugih far 4) umrlih je 127 (izmed teh pokopanih na starem pokopališču 95; na novem 32.)

(Umrli) je pretečeno noč kamnoseški mojster gosp. Vincencij Camernik, previden s sv. zakramenti.

(Visoka starost.) Umrli je dne 31. decembra v Medvodah Janez Kavčič po domače Pubič, starosta medvodske občine v 95 letu svoje dobe. — Bil je mož poštenjak, delaven, varčen in molitven. Po prejetih sv. zakramentih za umirajoče rekel je domačim: „Sedaj čutim, da bom kmalu svet zapustil ter se v nebesa spustil.“ — Dal Bog, da se je pokojniku že izpolnila ta zadnja njegova želja.

(Žrtva žganjepitja.) Brata Franc in Gregor Brenčič sta popolno pijana dne 29. m. m. zvečer ob 8. uri zapustila gostilno Jan. Modičeva na Raketu. Drugo jutro so dobili Franceta mrtvega v hlevu Feltrinejevem.

(Iz Ribnice) nam poroča prijatelj, da lepa cerkvena glasba čvrsto in vstrajno napreduje. Gosp. organ. J. Carliju se je po neumornem hvalevrednem trudu posrečilo, da je za kratkega svojega bivanja v Ribnici ustanovil tako močan in izvežban zbor, s kakoršnim se skoraj ne more ponašati kaka druga župnijska cerkev na deželi. — O preteklih božičnih praznikih slišali smo zopet dve novi latinski maši, kateri ste si, da si težavni za mlade pevske moči, vendar le prav dobro peli. — Tudi starih, lepih, slovenskih božičnih pred in po službi Božji nismo pogrešali. — Torej gosp. organist in č. č. pevci in pevke le čvrsto naprej! S složnostjo in pridnostjo boste premagali vsako nasprotovanje.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Metoda) se danes naprej hvaležno spominja dveh pokojnih svojih podpornikov. V Gradcu je umrl velenčeni matematik vitez dr. Fr. Močnik, v Braslovčah pa je umrl dekan Lavro Potočnik, ki je volil družbi 50 gld. — Župnijski upravitelj v Kanfanaru v Istri, č. g. Ivan Cotelj, je podaril veliko zbirko

knjig, zlasti družbe sv. Mohorja. Lepo se razvijajoča ženska podružnica na Vrhuiki nam je poslala v kratkem času svojega obstanka že svoj drugi prispevek v znesku 186 gld. 2 kr. Blag. gospa Ana dr. Storoča nam je naklonila 100 gld. pokroviteljine po blag. gospe Murinkovi. Ženska podružnica v St. Jurju n. j. ž. je zložila ob letošnjem zborovanju 60 gld.; moška podružnica za Kotmaro Ves na Koroškem pa 25 gld.; prvo svoto smo prejeli od gospe tajnice T. Kavčičeve, drugo pa od g. prvostopnika Matije Prosekarja. G. dr. Dragotin Treo v Celju je poslal 25 gld., 16 gld. so darovali gg. zavetni posojilničarji, 9 gld. pa narodna družba. Ob godovanju gosp. notarja dr. Stajarja je izročil njegov triletni sinček vipavski podružnici 18 gld., ki nam jih je donosil podružnični blagajnik g. B. Silvester. Iz Kostanjevice smo po g. notariu A. Hudoverniku Martinevega daru prejeli 17 gld., od č. g. Cotelja 15 gld., nabranih v Istri med slovenskimi vinotrci, od litijjskih in šmartinskih Slovencev po gospej A. Roblekovici pa 20 kron odkupnine novoletnih voščil. Prvo zlato XXkrono sta nadalje darovala gospa M. Moček, posestnica v Gradcu, in družbin podpredsednik, g. L. Svetec. Ljubljanska družba, zbrana v kavarni „Kasino“, nam je darovala po gospej Murinkovi 6 gld. 51 kr. Z željo, da bi nam ljubi Bog naklonil mir, je poslalo 6 gld. „Omizje“ v Mozirju. Šmartinski tamburaši so zložili pri veselici v Zagorju 5 gld. 72 kr. Ob godovanju gospej Barbike Eibensteinerjeve na Lokah je nabral g. J. Lazar 5 gld. 40 kr. C. g. župnik v Šent-Ilju, M. Kelemina, je poslal 5 gld kot dar male družbe od nemške meje; nadučitelj Žirovnik pa 5 gld. v odvezo novoletnih voščil. Idrijski pevci so nam naklonili po g. Fr. Lapajnetu 2 gld. 60 kr., veleposestnica Katarina Sporn v Lokarjih pa 2 gld. 50 kr. Kmečki mladeniči v St. Jurju na Stajerskem, F. Čretnik, J. Jager, J. Oset in J. Zveglar so darovali prvo krono v vzgled rojakom po slovenskih pokrajinah. — Umrlima darovateljema blag spomin, Vam živim čast in zahvala!

Telegrami.

Budimpešta. 1. januarija. Odgovarjajoč na častitke liberalne stranke, ki je naglašala, da zaupa v ministerskega načelnika in se trdno drži trodržavne zveze, izjavil je ministerski predsednik, da se vlada trdno drži svojega programa. Rešila bode cerkveno-politična vprašanja in varovala narodni značaj ogerske države. Dobri odnosi države k zunanjim vlastem, katere bode skušali še utrditi z novimi trgovskimi pogodbami, in zagotovljene mirne razmere opravičujejo nade, da se bode posrečilo, naš gmotni položaj utrditi, vravnati kreditne in finančne razmere ter izvesti reformo notranje uprave.

Berolin. 1. januarija. Po poročilih iz Saarbrückena bode tamošnji strajk rudarjev valed pomankanja denarja kmalu končan in se ne bode razširil na portmuntski okoliš.

Kolonja. 2. januarija. Cesar se je včeraj izrekel proti poveljujočim generalom in dvorim krogom, kakor poroča „Kölnische Zeitung“, da popolnoma odobruje vojaško predlogo, in jo smatra za tako potrebno, da se tudi ne bode strašil razpustiti državni zbor, ko bi se upiral.

Pariz. 1. januarija. „Gaulois“ in „Figaro“ poročata, da je nadvojvoda Orleanski, ki potuje po Rusiji, dobro poučen o razmerah v Franciji in da se misli zaradi zadnjih dogodkov kmalu povrniti s potovanja.

Pariz. 2. januarija. „Libre Parole“ dolži Floqueta, da je dal izplačevati iz panamskih denarjev osebnemu prijatelju in bivšemu ruskemu diplomatu, sedaj sodelavcu pri „Novem Vremenu“ 500.000 frankov.

Umrli so:

30. decembra. Leopold Stern, dninarjev sin, 27/8 meseca Marije Terezije česta 18, božjast.

V bolnišnici:

28. decembra. Jožef Purkart, gostjač, 76 let, plućnica.

Tujiel.

29. decembra.

Pri **Maliču**: Britolšek, bančni uradnik; Ratzenböck in Grünhut z Dunaja. — pl. Vest iz Pulja.

Pri **Slonu**: Oliva, nadinženir, s soprogo, z Dunaja. — Gširner, uradnik, iz Beljaka. — Kippers, inženir, iz Trsta. — Beštelak, geometer, iz Krapine. — Pfeiffer, iz Dvora.

Pri **Juznem kotodvoru**: Ferjan, uradnikova soproga, iz Sevnice. — Ortolani, vinotrlec, iz Trsta.

Pri **avstrijskem caru**: Hanger z Dunaja. — Zorko, ključar, iz Grada.

Pri **bavarskem dvoru**: Tschinkel, trgovec, iz Ljubna. — Stonitsch iz Steyra. Pern, trgovec, in Mek iz Ljubna.

Pri **Virantju**: Rus, posestnik, iz Mirne.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Močine
OPAZOVANJA	razmera v mm	toplota po Celsiusu			na 24 ur
7. u. jut.	727.1	-6.8	brezv.	oblačno	4.40
31. 2. u. pop.	725.1	-5.4	sl. svzh.	sneg	sneg
9. u. zveč.	724.9	-7.6	"	"	"
7. u. jut.	723.9	-11.4	sl. vzh.	oblačno	6.80
1. 2. u. pop.	723.3	-5.0	"	"	sneg
9. u. zveč.	725.1	-7.6	sl. zapad	"	"

Srednja temperatura obeh dni -6.6° in -8.0°, oziroma za 3.6 in za 5.1° pod normalom.

5 (1)

Vincencij Čamernik javlja v svojem in v imenu svojih sester vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bitko vest o smrti nenadomestljivega, iskreno ljubljenega očeta, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Vincencija Čamernika kamnoseškega mojstra in posestnika

katerega je Bog vsemogočni danes, dne 2. t. m., zjutraj ob 3 uri po kratki, mučni bolezni, preidevrga s svetimi sakramenti za umirajočega, v 52letni dobi k Sebi poklical.

Pogreb predragega pokojnika bode jutri v torek, dne 3. t. m. ob 1/4 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Parne ulice št. 9, na mirodvor k sv. Krištofu, kjer bode truplo položeno v lastno rakev.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Bragega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijeten spomin.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1893.

Križev pot

z ličnim okvirom vred. 90 c. m. visok, popolno izgotovljen, je na prodaj za nizko ceno

65 goldinarjev

dalje ima v zalogi dostojno, lično izvršena

misijonska sv. Razpela ali kipe

v velikosti 2 1/2, čevlja do 5 čevljev, in je prodaja po nastopni nizki ceni: Velikost 2 1/2, čevlja gl. 12.—, 3 čevlje gl. 20.—, 4 čevlje gl. 38.—, 5 čevljev gl. 48.—.

F. R. TOMAN,

podobar in pozlatar v Ljubljani,

sv. Petra cesta št. 4.

66-1

Slovenci!

Čas je res, da se za svoje slavne može brigamo in da se z njimi tudi ponasamo, naročujte se tedaj v obilnem številu na

„Slovenski Pantheon“,

ki bode izhajal v nedoločenih rokih 4—5 snopičev na leto.

Snopič stane s poštnino vred 35 kr.

Naročila vsprejema

Fran Podkrajšek,

Pošta Sava, Dolenjsko.

608 1

Kovertes firmo

po nizke ceni.

Katoliška Tiskarna

Zahvala.

O prežalostni izgubi ljubljene in nepozabne hčerke oziroma sestre, gospodične

Leopoldine Petričičeve

došlo nam je z vseh strani mnogo dokazov iskrenega sočutja, kateri so nam bili v dneh velike žalosti tešilo in tolažba. Zahvaljujé se za te dokaze, izrekamo zajedno ginjenega srca najtoplejšo hvalo vsem prijateljem in znancem, kateri so nepozabni pokojnici izkazali poslednjo čast, zlasti prečastiti duhovščini vrhniški in gospodom pevcem za gniljivo petje, ter sploh vsem in vsakomur za obile izraze in naklonjenosti do pokojnice.

Vrd pri Vrhniki, dne 31. decembra 1892.

Žalujoča rodbina.

71

C. k. priv. vzajemno zavarovalno društvo proti požaru v Gradci.

Razglas.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemno-zavarovalne družbe proti požaru v Gradci naznanja najuljudneje svojim p. n. družabnikom, da se

**prične vplačevanje društvenine za leto 1893
s 1. januarjem 1893. l.**

ter se vsprejema vsaki čas ali pri društveni blagajnici v lastni hiši št. 18 in 20 Sackstrasse v Gradci, ali pa pri zastopnikih v Celovci in Ljubljani *) in pri okrajnih komisarijih.

Nadalje se naznanja, da se povrnejo z razglasom z dne 1. decembra 1888. l., št. 12,480, splošno dovoljeni odpisi od po tarifu predpisanih drušvenih doneskov tudi za upravno leto 1893 le onim p. n. deležnikom, kojih zavarovanja so prejemirana še po starem ceniku; pri zavarovanih pa, katerih zavarovanja so po novem, s sklepom upravnega sveta z dne 5. decembra 1891. l., št. 52, potrjenim cenikom gledé premije vže urejena, odpade ta odpis.

Pač pa se bode povrnilo vsem onim p. n. društvenikom oddelka za poslopja, kateri so bili prvih devet mesecev leta 1891 pri društvu zavarovani, in ostanejo zavarovani tudi še leta 1893, v smislu sklepa društvenega zbora z dne 9. maja 1892, iz leta 1891 dosejenih gospodarskih prebitkov v oddelku za poslopja **pet odstotkov l. 1891 vplačanega društvenega doneska**, v koliker se zniža društvenina za 1893. leto.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemne zavarov. družbe v Gradci.

*) Pisarna zastopništva v Ljubljani je v društveni hiši, Marije Terezje cesta št. 2, pritlično tik veže.

Ponatisi se ne plačujejo.

59 (1)

Dunajska borza

Dne 2. januarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 95 kr.
Zrebrna renta 5%, 16% davka	97 . 50
Zlata renta 4%, davka prosta	116 . 75
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 40
Akoije avstro-ogerske banke, 600 gld.	986 . —
Kreditne akoije, 160 gld.	314 . 60
London, 10 funtov strl.	120 . 45
Napoleonor (20 fr.)	9 . 59
Cesarski cekini	5 . 70
Nemških mark 100	59 . 17 1/2

Dne 31. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 30 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 . 40
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	— . —
5% državne srečke l. 1840., 100 gld.	155 . —
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	187 . 70
Zastavna pisma avstr. oer. zem. kred. banke 4%	96 . 60
Zastavna pisma	100 . 75
Kreditne srečke, 100 gld.	— . —
4% državne srečke 40 gld.	67 . —

Ljubljanske srečke, 20 gld.	25 gld. 25 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	— . —
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 . 75
Salmove srečke, 40 gld.	66 . 25
Windischgraezove srečke, 20 gld.	65 . —
Akoije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 . 50
Akoije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2795	— . —
Akoije južne železnice, 200 gld. st.	88 . 30
Papirni rubelj	1 . 19 1/2
Českih lir 100	— . —

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločitelnih pojavih na dunajski borzi. Sveto pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s portno pošiljatelj vred gl. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/4 in 50 kr. kolek.
Glavni dobiček 200.000 gld. avstr. velj.
Kreditne promese à gld. 4 1/4 in 50 kr. kolek.
Glavni dobiček 150.000 gld. av. v.
Obe vkupe le 8 1/2 goldinarja.